

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések és előléptetések: *Bács megye:* Szucsics főügyvéd lemondott, a papi nemesek jogainak ügye, rabstatistika, 's a t.; *Bereg megye:* husárszabás, fenytőperrek ügye, 's a t.; *Torontálmegye:* néhány új tisztviselő megválasztása, 's a t.; *Tolna megye:* vegyes-házassági ügy, 's a t.; *Hont megye:* a kisgyűlések megszüntetése, népnevelési kérdés, kölesönös tüzkármentesítés, 's a t.; *Ilevs megye:* a főispán-helyettes ünnepélyes fogadtatása, 's a t.; jogtalankodás a pápai tanuló ifjuság ellen; erdélyi országgyűlési hírek; kormányzó - választás 's a t.; *Ausztria* (utasítás a német szövetséghez tartozó ausztriai tartományok érsekei- 's püspökeihez a vegyes házasságkötés ügyében; 's a t.) *Spanyolország* (Espartero Madridban nagy pompával készülnek elfogadni; a cortes dec. 27-ikén megnyitják; 's a t.) *Anglia* (számos előléptetés a koronahg születése következtében, 's a t.) *Schweiz* (genfi zavargás; 's a t.) —

Magyarország és Erdély.

Ő cs. s ap. kir. fels. f. évi april 3-iki határozatában Noszlopy Ignác sopronyi váltótörvényszéki elnököt magyar kir. udv. tanácsossá, és f. é. nov. 26-iki rendeletében Balási József erdélyi kir. táblai elnököt esikszéki főkirálybíróvá nevezni méltóztatott. — Továbbá

Ő cs. s ap. kir. fels. a hétszemélyű-táblánál megürelt ülnöki hivatalra Reviczky Imre kir. táblai elnököt, Gólnér Péter terebesi plébánust ugoicsai főesperessé méltóztatott legkegyelmesebben kinevezni, Duzay Anasztáznak Szepes megyében fekvő Laczkova jószágot „laczkovai“ melléknév viselhetésével adományozni, Meneghetti Ferenczet, a cs. kir. Venere freagát elsőrendű matrózát pedig, kiminap a smyrnai nagy tűznél egy égő házból élte koczkatásával egy török fergetket szerencsésen megmentett 's az ennek anyjától ajánlott pénzjutalmat nagylelkűen visszautasította, ezen emberbaráti szép tetteért polgári kisebb arany érdempénzzel szalagostul díszesíteni.

Bácsi közigyűlés.) Baja, nov. 26. Első alispánunk elnökle alatt f. hó 22-kén kezdett rendkívüli közgyűlésünkön igen meglepő jelenet volt ránk nézve Szucsics Károly derék főügyvédünknek lágyérmű szavakkal nyilvánított hivataláról leköszönése, minek kijelentése után a bal oldalon táblabíráink koszorújában választá helyét. Tizennyolcz évi hasznos hivataloskodása 's a két utóbbi országgyűlésen követi jeles működése zálogául megénk RRei hálas érzeteket a jegyzőkönyvbe iktatni határozzák, és szívök adóját e' vesztéséből eredett fájdalommal fizeték le. E' közgyűlésen előfordult egyéb tárgyak közül közérdekkel a következők bírnak: Első, mi szönyegre került, a papi nemesek — praedialisták — jogai, kiváltságai és szabadságai fölött kimondott tiszttügyvédi vélemény volt. E' megyében lakó Szántó család tagjai t. i. folyamodának a RRhez az iránt, hogy ők mint papnemesek az ujonczállítás terhétől mindenkorra fölmentelvé, a törvények kedvezményiben más nemesekkel egyenlő részesíttessenek. Zákó István tisztt. főügyész e' kényes kérdés oldalait épen a törvénykönyvből, melyre a folyamodók hivatkoztak, nagyon éles tapintattal 's észrevételekkel jelesül fejtegetvén, végszavaiban oda nyilatkozott, mikint a praedialisták, mint helyi (localis) nemesek kiváltsági az országos nemesek sarkalatos szabadságival nem levén mindenben egyenlők, az ujonczállítás terhei viselésire ezután minden papi nemes törvényesen szoríthatandó. E' vélemény közgyűlésileg elfogadtatott. 2) tb. Fratricsevics Pál választmányi elnök előterjeszté a nádor ő fenségé által szorgalmazott rab-lajstromot; ezen vas szorgalmat 's türelmet kívánt jegyzék rovatiból kivonám, hogy 1831 évtől 1840ig a megye rabjai száma 4963ra ment. Ezek közül fölmentetett 2226; elítéltek 1632; pör alatt állott 1105; gyilkos volt 105; gyermekgyilkos 4; történetes gyilkos és vérengző 174; rabló gyilkos 250; gyújtogató 18; marhalopó 436; tolvaj 378; a többi kisebb vétségű. A fölmentettek közül: férfi 1501; nőszemély 131; 16 éven alul: férfi 20; nőszemély egy sem; 16 évtől 24ig férfi 434; nőszemély 52; 24től 40ig: férfi 794; nőszemély 71; 40 éven tul: férfi 252; nőszemély 10. Ezek közt nemes volt 386; előkelő 22; többi nemtelen; rom. kath. 1017; ágostai vallású 46; helvét 124; egyesült görög 3; nem egyesült 421; zsidó 21. Büntetési rabságidőre nézve: féléven alul 658; félévtől 1ig 412; 1től 3ig 424; 3 éven tul 138; rögtönítélet előtt állott 7; fölakasztatott 5; rendes pör útjára utasított 2. Továbbá megyénkben Szabadka, Ujvidék, Zombor szabad kir. városok, ugy az apatini, bácsi, bajai, kulai, palánkai 's a koronai kerület vérhatalommal bíró uradalmak rabjai számát egész bizonyossággal hasonlóan 4963ra tehetvén, tiz év alatt egész Bács megye rabjai száma 9926ra szökken. E' nagy szám, ugy vélem, minden jobb keblű emberbarátot lelkében annál inkább megrendít, mivel ezek közül igen sok fölmentetvén, a mostani börtönrendszer súlyát viselni egészen ártatlanok is kényszerítve valának; 's minden honpolgár élénk figyelemmel várja az országos választmány büntető- 's javító- rendszer-tervét, melynek sikeríthető jelességei alkalmazhatóságáról a törvényezikbeni nagy nevek kezesseknek. Ezen kivonat nádor ő fenségének előleg fölterjesztetni határozatott, 's onnét az országos választmányynak használat végett átküldetni kéretett. — 3) Az egy évre 's a gyújtogatókra is kiterjesztett uolag nyert rögtönítelő törvényszék iránti kegy. engedelem kihirdettetett, 's megészerte köröztetni rendeltetett. A kir. f. l. scus 's bajai uradalom közt fenforgó ügy e' jelen közgyűlésen is szönyegre kerülvén, az illető két ügyvéd közt mérges szólalkozás támadt; mely vitás kérdés befejezése után e' tárgyról a kezemen levő iratok 's végzemények nyomán bővebben értekezndem. A feszült figyelemmel várt jövendő fátyolát leleplező végre főispánunk kettős levele, melynek egyikében, a legfelsőbb kir. kegyelem által rá bizott főispáni szék elfoglalására, fölmentve levén ezuttal a beiktatási ünnepélyek terheitől, dec. 9-ik napját választá; másikkban pedig a tisztválasztás tartására dec. 20-ik napját tűzte ki. A marhahus fontja 10 kr. maradt. Sebők.

Bereg megyének nov. 15-ik 's köv. napjain tartott közgyűlése köv. határozatokat hozott a közügyekre nézve: 1) Pestmegyének a Pesten felállítandó ref. főiskola tárgyában a dunamelléki egyházkerület tervét közlő levele folytában a sz. bírák bizáltak meg a megyei közbirtokosoknak ez üdvös inté-

zet tetteges pártolása végett felszólítására; 2) a marhahus ára cortesi sok zaj 's esökkentést kívánó hosszas kiáltozás után eddigi 8 és 7 v. krnyi állapotjában meghagyatott. 3) Csanádmegyének a husvágási jog-eltörést minden kárpótlás nélkül 's így a tulajdoni jog sérelmes csönkulásával ajánló levele az országgyűlési utasítás készítése végett kiküldött választmányra bízott véleményadásul. 4) elhatározatott, hogy az országgyűlésre választandó követek hittelt köteleztesse, miszerint utasítványikat nemesek pontosan megtartandják, hanem az országgyűlés végéül számitandó hat év alatt semmiféle, kormányi kinevezéstől függő, hivatalt nem vállalnak el, sőt még az is megállapított, hogy ha tán a követett választás kormányhivatalbeli férfiban öszpontosulna, ez követéségejében hivatárlul lemondani tartozzék, egyébként pedig követ ne is lehessen. 5) Borsodnak országszerte körözt indítvány a papi jóságok fő-öslegének népnevelési célokra fordíttatása végett, az utasítástervező választmányra bízott. 6) A' nm. H. tanács azon intézvényére, melyben a vármegye 's benne keblezett vérhatalmu bíraskodó uradalmak a fenytőperrek előmozdításában nagyobb szorgalomra, a testi büntetések elosztásában pedig a kir. Curiának legfensőbb helyen is jóváhagyott mértékéhez illeszkedésre intetnek az alispáni 's ügyészi hivatal felelőssége alatt, föliratni határozták, hogy az alispán 's ügyészi hivatal a tvényszék ítéleteit valamint nem változthatja meg, ugy azokért felelőssé sem tétethetik, az eddiglen szabott testi büntetések a törvényben kitűzött mértéket nem hágták által 's noha most még az emberiség-alaacsonyító testi büntetéseknek minden buzgó ohajtásuk mellett sem lehetnek végképi megszüntetését szorgalmazóji, mindazáltal az eddigi fenytő rendszer 's megyei börtönök mostani szűk szerkezete mellett, hogy néha egy □ öl terén, mint néha, 7 rab is szorongani 's egymást testi 's erkölcsileg mirigyesíteni ne kényteleníttessék, czélszerű javítóház létesüléseig, melynek építhetési engedelmét uolag szergetik, elkerülhetlennek látják az eddigi gyakorlott fenytő rendszer-megtartást.

Nagy-Becskerek nov. 29-kén főispáni elnöklet alatt folyó hó 22-kén kezdődött, 's még folyvást tartó soronkívüli közgyűlésünknek maradván fel a multról azon kérdés eldöntése: vajjon a legkegy. megszaportott tisztviselők választás, vagy kinevezés útján léptessenek e' hivatalaikba? melyre nézve minden kellemlen vitástól megmentett bennünket főispánunk mindjárt a gyűlés elején tett azon kijelentése, hogy ő a Rdek jogait egyáltalában nem kívánja megrekeszteni, 's valamint eddig egyetértés volt a Rdek ellenében jelszava, úgy továbbá is annak megszárdítása szempontjából az új hivatalok miképeni betöltése végett magányos tanácskozásra hívá meg a Rket. Előterjeszté egyúttal a gyűlésben, hogy egy megürelt szb. hivatalnak betöltése is fenforog, mert zombori Rónay János főszolgabíró hivataláról leköszönt, 's azért a Rdek érzelmit a conferentiában erre nézve is ohajtja megtudni, mely tanácskozás az nap estéjén tartatván, az új hivatalok iránt olly megállapodás történt, miszerint ezek minden esetre választás által töltessenek be: mivel azonban a megszaportott pénztárnokok a jelen év mostohasága miatt az adó behajtásában ugysem hivataloskodhatnának, 's a kedvetlen helyzetben levő házi pénztárt újabb költséggel ezidén terhelni nem lehetne, a kérdéses választás a főispán által csak jövő évben ünnepeltessek. Mi pedig a megürelt főszolgabíróságot illeti, minthogy a járás tisztviselők nélkül nem maradhat, annak most helyettesítés útján betöltéséhez a Rdek is hozzájárultak, 's így köv. napokban a megürelt n. sz. miklósi járásban főszolgabírónak: zombori Rónay József, eddigi alszolgabíró a törökbecsei járásban, helyébe alszolgabírónak: eddigi eskütt gombosfalvi Gombos György, 's esküttnek e' helyett: Lászlóffy Simon nevezettek ki, ezeken kívül a n. sz. miklósi alszolgabírói kerület ideigleni kezelésére, a rendes szolgabírónak póre kimeneteléig, tiszteletbeli szolgabírói ranggal Dadányi Pál jelöltetett ki, továbbá tiszteletbeli aljegyzőkké: gr. Nákó Kálmán, Termasics Rudolf és Bogdanovics Villibald, t. alügyészszé: Bobor György, 's t. eskütté: csikrákosi Fodor Antal lettek kinevezés útján. (A' gyűlés eredményit jövő alkalomml.) Közli Rónay Móríc.

Tolnamegyének közgyűlését az elnök első alispán azon örvendeztető értesítéssel nyitotta meg nov. 22-kén, hogy Zalamegyének legközelebb mult két országgyűlési nagy érdemű 's országos tiszteletű követe Deák Ferencz, még 1836 a megye közkívánatára Tolna táblabírái koszorújába soroztatván a Rdek körében ma megjelene az ohajtással, miszerint e' díszes hivatalba iktatassék. Erre a tanácssterembe lépő nagy hazafi vendéget az egyetemes KK. és Rk harsány éljen kiáltozással üdvözlék, mely szives megtiszteltetését, a t. bírói eskü letéte, és székfoglalása után érzékenyül hálálta meg, magát tovább is a Rdek szives emlékeztükbe ajánlván. Ezen nap Tolna ifjusága is a megye nagy vendége 's a hazafi érdem példánya iránt tisztelkedendő Augusz Antal tb. udvar-kertjében szövétnekes esti zenét adott a szegzárdi polgárság nemzeti egyenruhás hangszkara által, mely alkalommal a fáklás körből előlépett P. B. megyei aljegyző a haza kedves emberét lelkes beszéddel köszönté, melynek rokonérzetű viszonzását számos éljen követé. A' gyűlés egyéb kitünő tárgyai ezek voltak: 1) Felolvastatott a főispán két rendű levele, melyekben egyik leköszönt alsz. bíró helyett 2sod alsz. bíróvá Erős Lajos nevezteték ki, aljegyzővé ifj. Bartal György, végre simontornyai járás sebészévé Sütkei Manó, kik hitletétel után tisztkörükbe léptek. Továbbá a' miszlai ref. pap panasza fordult elő a' miszlai kath. lelkész ellen, miszerint ez egy ref. legénynek kath. jegyesevéli házasságát nemesak nem áldotta meg, hanem minden egyházi szertartás mellőztével mindennapi öltözetben adta őket össze. E' folyamodás az alispánra bízott, hogy ez az illető kath. papot a' házasság pótlólagos megáldására bír-

ja, mit ha nem eszközölhetne, akkor a' nyomban kinevezett törvényszék által a' vonakodó lelkészt 1647. 11 t. cikké nyomán valóságos végrehajtással is kénytesse a' kívánat teljesítésére. Végre P. M. th. előterjeszté: mikép B. J. kath. hajadonul F. I. ág. vall. közbirtokos házasságra lépni szándékozván a' megyés püspök nemcsak a' 3szori kihirdetéstől kért fölmentést megtagadta, hanem a' szentségnek egyházi áldással kiszolgáltatását is; 's mivel e' miatt a' kath. hajadon már most ág. vallásra kíván térni, e' végre a' 6 héti oktatástól fölmentését kéri ő felségétől. Az esedezést tehát ő felségéhez felküldetni határozta a' világos törvény értelménél fogva. —

Hont vgye öszutó 29én tartá ez évi utolsó évnegyedes közgyűlését. Számosan gyűltek össze a' KK. és Rdek gyakorlani a' municipalitás legszebb jogait. A' közgyűl. tanácskozásokat legillőbb rend jellemzé, mindenki kihallgatá egy mást, mindenki okokat hozott fel állítási igazolására, 's úgy szólva közös volt az akarat, félre téve minden pártérdeket, boldogságán munkálni a' megyének, 's hazának. A' tanácskozásokat megkezdő alispán ur által nyújtá az előbbi gyűlésben hozott végzés következtiben a' kiszemelt fontosb tárgyak jegyzékét felolvasás végett a' jegyzői hivatalnak; mielőtt azonban ezen jegyzék felolvasatának, az annyi szepetjót 's nemest szivén hordó lelkes alispánunk több korszerű indítványt tön; jelesül 1.) Az eddig szokásban volt kisgyűléseket, kiemelve azok minden olda' rólí czélszerűtlenségét 's a' tömörked előfogatot, eltörleszteni indítványozván, az, majd közakarattal elfogadtatott 's a' kisgyűléseket megszüntetteknek nyilatkoztatták. 2) Véleményadás végett küldöttséget indítványozott: vajjon miként lehetne Bars és több lelkes megye példájaként az olly rész lábön álló népnevelésen czélszerűleg segíteni? a' küldöttség olly meghagyással, hogy adandó véleményében különös tekintetre méltassa a' már e' tárgyban Bars vgye által hozott rendelkezést, kineveztetett. 3) A' mostani gyakori tűzveszély közepett anyagi jólétünkre leginkább hatható két kézzel fogadott indítványa alispánunknak — a' kölcsönös tűzkármentesítés volt, kiemelte ő ennek megyénkre ki nem számítható hasznait 's ezen felállítandó intézet által a' tűzkármentesítésekre fizetni kellő pénzeknek — megyénkben vagy legalább hazánkban maradását, az indítvány elvben örömmel fogadtatván e' részbeni terv és véleményadásra biztosság neveztetett Kaloosa Antal th. ur pedig segedelmi magtárákat indítványozván 's kiemelvén a' szegénységre azokbul eredendő 's főleg szűkebb termésű években tapasztalandó hasznokat indítványa elfogadtatott 's tervkiszítés végett biztosság neveztetett. Ezen az emberiség jólétére czélzó elszórt indítványokbul 's azok elfogadásából szabad legyen kinyilatkoztatni, hogy Hont Rdeinek (habár a' legutólsó időkben némi pártviszály harapozott is elszerte a' megyében) nagy többsége figyelemmel kíséri az időt, jól érti a' kor kívánatát 's melegkeblű rokon-érzéssel fog kezét egymással boldogítandó a' megyét 's az emberiséget. — Ezek után felolvastatott az elnök alispán által beadott fontosb tárgyak jegyzéke — mikrül határozatok eredtek: Csanád vgyének a' mérszárszéki jog megszüntetése tárgyában érkezett e' megyét is pártolólóg felszólító levele az országos utasítás-készítéssel foglalkozandó küldöttségre bizatott. Bereg vgyének abbeli felszólítására, hogy Rainer Ferenc lakatos legénynek egyedül magyar nyelven írott vándorkönyve a' laibachi kerület által el nem fogadtatott, ő Felsőséghez felírás határozatott, nemkülönben Fejér vgyének a' főRdek naplója tárgyában írott levele ügyében e' megye részéről is a' felírás elrendeltetett. Borsod levele, melly szerint a' papi jószágok egy részit a' népnevelésre országgyűlésileg fordítatni indítványozá, szinte az országos dolgokkal foglalatos választmányhoz utasítatott. Zólyom vgye levele, mellyben tudatja, miképen Zólyom Rdei a' vegyes házasságokat, ha t. i. az illető kath. lelkész az áldást és szokott szertartásokat elmellőzni akarná, protestans lelkészek segedelmevel határozta eszközlésbe vétetni, e' megye részéről főleg azon okbul, mert a' törvényt e' részben világosnak tartják, tudomásul vétetett. Felolvastatván a' n. m. H. tanácsnak megyénk kősjátó tárgyában érkezett intéző - levele, arra megyénk résziről okokkal támogatandó újabb felírás határozatott, mellyben egyenesen kijelentik a' Rdek, hogy ezen nagy nemzeti jogot teljes épségben kívánják fentartani 's átszállítani a' maradvékra, egyszersmind felszólítatni határozattak az ország törvényhatóságai, hogy szót emelve Hont vgyét e' részben pártolni méltóztassanak. Szőnyegre kerülvén az Ipoly-szabályozási ügy, a' Rdek ezen nagyszerű 's tömörked haszonnal párosult tárgyról hosszasan és fontosan tanácskozván Fejérváry Miklós th. indítványára a' szabályozás könnyebbitése végett felírás határozatott a' Felsőséghez, hogy errenézve egy kir. biztost kinevezni méltóztatnék. Végzésbe ment tovább, hogy a' tervezési költség fele a' nemesség, fele pedig az adózók által fizetessék. — B. J. segédlelkésznek szószékből mondott beszéde felett a' RR egy egész nap vitakoztak, egy rész fiscalis actióval, másik rész pedig papi előljáróság által kívánta megfenyítettetni a' segédlelkészt 's ez utóbbi kívánság mondatott ki a' többség akaratjának; egy egész napot azonban e' beszédért feláldozni érdemes nem volt. Jövő közgyűlésünk 1842dik évi télutó 14ére tüzetett ki. Nagy József.

Eger nov. 26kán. Főispáni helytartónknak f. hó 23ára tüzött ünnepélyes bejövete megtörtént. A' kölyuknál végzett megyei küldöttség üdvözli tisztelgése után számos lovag díszes renddel léptetett előre megyei fővárosunkba mintegy délutáni 4 órakor, kik hangászat kíséretében a' megyéhez vezető káptalan-utczán — hol már előbb néhány kirendelt kézműves czéh 's a' város mint hallám 21 tagból álló lövész-dandára zászlóik alá gyűlve 's nagy számu eféle látványokban gyönyörködő nép települt meg, sorba állottak. Ezeket követé a' főispáni helytartó hintaja 's számos egyéb kocsis kíséretében 's közben a' nevezett vadász-dandár és mozsarak üdvözlése — 's éljen kiáltások által fogadtatva. Helytartónk a' megyeházához szállott, hol megyénk, Borsod 's a' jászkun kerületek fényes küldöttségei tevők üdvözlötöket. Estve az ifjuság 's némely megyei tisztviselők és tbrák fátylós zenével tisztelkedtek különösen ő exc. örökös főispánunknál, hol helytartónk is mulatott. E' tisztelkedés fényt szerze az ünnepélynek, mennyiben 100 fáklya jól megvilágosítá az udvart, valamint a' káptalan-utcza és az érseki

lak környékén levő házak kivilágítása. Másnap a' díszes főegyházban tartott fényes isteni tisztelet után megtörtént a' székfoglalás, szokás szerint gyakran nem teljesülő szép ígéretekkel tömött és hosszás dicsérő beszédekkel, mire a' tarnai járás szbiráji által székestül fölemeltetvén a' magyar nyelven letett eskü után, derék beszédet mondott a' főispán-helyettes. Másod-alispán urnak azon fontos jelentésű szavakkal nyújtotta át a' pecsétet: „kivánom, hogy alispán ur is annak idejében olly nyugott lélekkel adhassa vissza e' pecsétet, mint én.“ A' megyeházánál, mint beszélők, némelyek viselete az illedelemmel nem igen egyezék-meg, mert mielőtt a' levest feladták, már a' ezukorsütemény és pezsgő nagy része elfogyott, azaz elzsebeltetett úgy annyira, hogy kivált az elsőnek sokan csak hulladékot láthaták. Azonban e' lakománál a' tisztelgés nemesb faja is fordult-elő; t. i. három rendbeli verszet osztatott-ki: egri czisterciták, gyöngyösi sz. ferencziek tanuló ifjusága 's Makáry György az egri lyceumban m. lit. prof. által. Ha szabad e' tisztelkedések iránti véleményemet kimondani: én szeretném, ha elmaradtak volna. — E' nap estjén főisp. helytartónk tiszteletére az egri cas. mellynek egyszersmind főelnöke, fényes bált adott; mellyben ez uttal is, mint majd mindig, az ifjuság öszszekocczant az előtáncolás végett. 25kén folytatott gyűlésünkön patr. érsek ő exc. 's Castiglione tábornok is jelen voltak, midőn is helytartónk f. év dec. 14két tisztválasztási határnapul tüzte-ki; az ebbeni részvevítés ügyében több rendbeli indítvány tétetett, mindazáltal az eddigi vált határozatát, kivévén, hogy ez uttal a' szomszéd megyék meg nem hívatni rendeltettek. 'S így szavazási joggal csak minden a' megyében birtokos vagy ott lakó nemes v. nemesség gyakorlatában levő egyed birand, ki 16 éves korát elérte akár tanuló legyen, akár papi növendék. Választási jogbitorló tüstint elfogatni 's tvényszék elibe állítatni határozatott. 'S ezekben elősorozám a' beiktatás ünnepét. Egyéb-iránt meg kell vallani, hogy a' beiktatás fényesítésire minden igyekezet megvolt. A z e g é s z m a j d u g y t e t s z e t t, m i n t e g y h a r e z b ó l megtérő párt diadalmenete, melly ellenét legyöztvén zászlóit elszedé; 's e' csalképzetet főleg nevelé még a' h a n g á s z o k r a is kiterjesztett fekete toll! De vajjon mit mondjunk, midőn e' bélyeget olyanok által is viseltetni látjuk, kiket bíráknak neveznek, és így minden párt felett állaniok kellene! Legnevelésesb caricatura azonban, midőn illy pártbélyeggel ösz fürtöket is fedve láthatni. Vajha megszűnnék ezen pártosság szelleme, melly csak rosz következeket idézhet elő. — y.

Veszprém öszutó 13. Az iskolák történetében alig van példa, hogy a' tanuló ifjusággal olly jogtalan, nemtelen, és ügyetlen bánásmód követtetett volna el, millyen követtetett el f. év nyárutó végén Pápán, tolnai főispán Eszterházy Károly gr. ur azon m. városában, hol tartja jelenleg főiskoláját a' dunántuli ref. superintendens. Örökké emlegetjük: korunk a' nyilvánosság kora: 's noha hírlapjaink közhírré tesznek sokszor parányi dolgokat is, mellyek a' nagy közönséget alig érdeklik, 's azon üldözés rémeit visszaidézni látszó események, mellyek akár azért, mivel olly főiskolát érdeklik, millyen hazánkban csak négy van, akár azért, mivel az olly törvénytelen bántalmak által okozott fájdalomokban nemcsak ötszáz szüle, de az egész ref. status, sőt bátran kimondom, minden becsületes ember osztozik e' hazában; mondom ezen események mindeddig egy hírlap által sem közöltettek! Egyszerűen adom az eseményt elő 's röviden; azon irata a' dunántuli ref. superintendensének, mellyet ez érdemben Veszprém vgye közgyűléséhez intézett, 's mellyet én azon kéréssel mellék-*) ide, hogy ezt a' t. szerkesztőség egész terjedelmében közleni méltóztassék, *) eleendő felvilágosítást adand mindenekről. — Két uradalmi tiszt P. és B. híhetőleg azon méltatlanság érzetéből, mellyet egy 2dik évü jogász tanulóifjún elkövettek, azt hitették el magokkal, hogy a' diákság az ő életükre tör. Milly alapos volt e' balga hiedelem, ennek kimutatására im egypár esemény, mellyet, mint szemtanu, a' legnagyobb történeli hűséggel beszélek el. Egy este sétájok végeztivel (mint mindig szoktak) néhány, mint mondatik, tanulóifjún beszélget a' város melletti kalváriai hídparkányára támaszkodva. P. uradalmi tiszt (egyike a' főlebb érintetteknek) lakába ez uton menni szándékozván meglátja ez ifjakat; 's rögtön visszafordul a' városba, 's B. tisztnél panaszt teszen, hogy a' deákok neki utját állották, 's meg-v. agyonverni akarták. Uradalmi 's megyei hajduk töltött fegyverrel küldettek ki mindjárt a' hely színére, velők megy a' főiskolai igazgató is, 's im a' hely színén egy lelket sem találunk. Megkérdetvén aztán B.: miként tudá ő a' deákok ezen verekedő szándékát? megtámadtaték e' szóval v. tettel? Nem, felele P., őt nem illette senki egy újjal sem, mert hisz nem is volt közel hozzájok, ő csupán úgy gondola azt! — B. tiszt ur pedig többekkel, kik közt voltak a' vármegyei főbíró és eskütt urak is, kin ül egy délután laka előtt. A' s z e m k ö z t i boltból egy d e á k jöven ki, B. igen félénk ur agyában rögtön az villan meg, hogy e' deák azon boltban puskaport vett, mellyel őt agyon löje. E' hitének bebizonyítása végett rögtön küldi az ottan ült eskütt urat, 's miután ez olly híjávalóság miatti menetelt megtagadná, kéri annak főbíráját: tudná meg, mit vett azon deák a' boltban? 'S im kijő a' nagy corpus delicti: a' deák plajbászt vett! — Nem hallgathatom el e' félénk ur azon barbariesét, hogy ez alkalommal lakának kapuja alá több töltött fegyvert állított azon fenyegetéssel, hogy a' legelső, ez utcán menendő, deákot agyon fogja löni. — Képzeltetni, illy előzvényekből milly következményeknek kelle folyni. A' semmit nem tett, hanem csak a' pusztá hír szerint tenni szándékozó deákok ellen kirendeltetik nemcsak a' megyei 's városi fegyveres pandurság, hanem még ezenek kívül 56 polgár karddal 's töltött puskákkal fölfegyverkezve; 's ez Pap Andor híres zsvány kergetése ideje óta Pápán nem történt. Czáfolhatatlan tanúk vannak rá, hogy ez örökül rendelt polgárok többnyire mind és folyvást részegek voltak, kik azon utasítással bocsáttattak el, hogy deákot fogjanak. De ezek nemcsak m e g f o g t á k, h a n e m szuronyaik 's kardjaikkal többet tetemesül meg is véreztek, 's többnyire mindegyiket ösz-

*) Küldöttük. Szerk.

szeverték. 'S miért fogattak el ezen ifjak? azért, mivel exa-
meinek végeztével egyik a másiktól bucsuzván, 10 órán túl találtak szál-
lásaikra menni; 's mondhatom, vannak köztük olyanok, kikhez — tanítók
bizonyosága szerint — még csak árnya sem fért semmi szennynek, kik tanu-
lásban úgy, mint erkölcsben az ifjak legjobbjai közé soroztatvák. B. uraka-
ratára 's a helybeli főbíró egy-oldalú előterjesztésére,
az első a lipán ur e tárgyban sedriát nevezett ki, mellyhez a már több-
ször tisztelt főbíró ur egy relatiót nyújtott be, olyant, mely maga nemében
tán egyetlen levén a világon, minden hozzáfőtől olyannak találtatott, mely
példaul szolgálhat minden szolgabírónak arra, mily relatiót nem kell készíteni.
Zsoldos Ignác főjegyző urnak, ki mint tudjuk *szolgabíró* című könyvét
most nyomtatja, igen merem ajánlani, hogy ezt negatív példányul munkájában
nyomassa ki; mert a rosztból még gyakran többet tanulhatni, mint a jó-
bul. Mind a mellett is, hogy ezen relatió végén több ok sorollatik elő, mely-
lyekért a tanuló ifjak bünösök, a sedria őket mégis teljesen fölmentette. —
Főiskoláján esett e tetemes sérelem a dunántúli superintendens igazgató-
ságának tudtára esvén, mult hó 10én Kömlődön gyűlést tartatott, mellyben
Veszprém vgye közgyűlésétől elégtételadást kérni elhatározta, egyszersmind
a ns megyéhez küldendő átiratnak készítését megrendelte. E megye a tárgyat
f. hó 5dikén vette föl, 's miután a gyűlésen világosan kimondatott, hogy ez
egész méltatlanságok halmaza b a n p á p a i f ő b í r ó u r a b ü n ö s , mert
az ő ü g y e t l e n s é g é n e k k e l l t u l a j d o n i t a n i a z t , h o g y a m a g á b a n
elhamvadandó parányi szikra lánggá fuvatott; a' superintendens kérelmének
teljesítése határozatott, a' polgárok ellen, kik a tanuló ifjakat szurdalni 's ver-
ni merészelték, tisztá vizsgálat rendeltetvén. — Főb. ur igen naiv ember: „Meg-
mondom én, így szól többek közt, ki mind ennek oka? A' prof. kik közül sokan
arra tanítják az ifjakat, hogy a' pápai gróf, főbíró, napszámos, deák mind egy-
forma emberek.“ Dieső feifödözés! Valóban mind ezeknek, hogy a' pápai
polgárok dobszóval hívatlak össze békés deákok elfogására, hogy ezen pol-
gárok megrészegedtek, 's részegségükben olly bünöket követtek el, mellyek
egyedüli oka csak tisztelt főb. ur, mondom mind ezek fő oka csakugyan azon
szabad nevelés, mellyet főbíró ur — engedelmével legyen mondva — megbírálni
nem képes. — Hanem az már csakugyan menthetetlen büne a' professor urnak,
ki még főb. urat is mint embert egyforma embernek mondá a napszámosal! Indít-
ványt teendek a' superintendensnél, hogy az illető prof. urnak adassék utasításul,
hogy ezentul, ha az észjogban az embereknek mint embereknek egyenlőségéről
szóland, ezt így adja elő: minden ember egyenlő a' törvény előtt, gróf, kol-
dus 's b. kivételvén mindazáltal (saját kiváratára) 1840 — 43 pápai járásb. főb.
ur. Zúgás követel a' gyűlésen főb. ur e nyilatkozatát, elégtételül a'
pápai főiskola érdemteljes oktatóinak, 's én részemről nem ohajtok forróbban
semmit, mint hogy az embereknek ezen észszerű egyenlőségét nálunk is mi-
nél többen érezzék, 's magok viseletében is nyilvánítsák. Ekkor főb. ur sem
fogná magára vállalni — mint magára vállalá a' gyűlésen — a' polgárok dob-
szóvali kirendelését a' diákok ellen, mellyet hogy nem főb. ur, hanem más
tett legyen, arra magának főb. urnak levele van az iskolai hatóság kezei közt,
mit, valamint földicsért relatióját is — ha kívántatni fog szívesen közlend
Sziládi Ferencz t. bíró és superintendens tanácsnok. —

(Erdélyi országgyűlés.) Az országgyűlési tagok névsora következ-
vén napirendre, nem lesz tünk érdektelen, olvasóinknak tudni az erdélyi ország-
gyűlés alkotó részeit. Az 1791: 11. t. cz. l. a) pontja így határozta meg: „A'
rendes országgyűlést alkotják a' kir. főkörmány, törvényes kir. tábla, vármeg-
yék, vidékek és székely székek főtisztjei, kir. hivatalosak, a' vármegyék és ma-
gyar vidékek, úgy a' székely székek, szász székek és vidékek, valamint a' sz.
kir. és kiváltságos városok (mellyek taxás helyeknek nevezetnek) követői, az
egész Nagy-fejedelemség mind három nemzetét képviselők.“ Ezen törvényezikk
nyomán a' kormány megszokta hini: a' főkörmányzót, az erdélyi r. kath. püspö-
köt, kincstárnokot, országos elnököt, erd. kancellárt, szász ispánt, honi fő-
biztost, honi számvévőség elnökét, a' valóságos kormánytanácsosokat 's való-
ságos és tit. kormányi titoknokokat. A' kir. táblától a' rendes elnököt, ki or-
szágos ülésekben régi gyakorlatnál fogva az elnök jobbán ül; az ítélőmeste-
reket, kik az országgyűlés tollvivői és a' valóságos kir. táblai ítélőbírákat. A'
számfeletti és tiszt. kir. táblai bírák az egyszerű kir. hivatalosak közé szoktak
soroztatni. A' vgyék főispánját vagy főispáni helyettesét, a' székely székek fő-
királybíráját vagy helyettesét. A' kir. hivatalosakra nézve az idézett törvény b)
pontja ezt mondja: „a' kir. hivatalosak a' kir. főkörmányszék meghallgatásával
a' fejedelem által nevezetnek ki, 's külön levelekkel hívatnak meg. Kiknek kö-
vetkező tulajdonokkal kell bírniok: legyenek hazafiak, a' fő nemességből, ele-
gendő birtokkal 's a' törvény által megkivánt föltételekkel elláttatnak. tapasztal-
ással, erkölcsök épségével, a' dolgok folytatásában derékséggel kitünők; a'
fejedelem és haza ügyei folytatására minden tekintetben alkalmasok, érettko-
ruak.“ Az egyszerű kir. hivatalosok közé szokta sorozni a' kormány 's károly-
fejérvári képtalan és kolozsmonostori Convent követit is. A' most kinevezett
kir. hivatalosak száma 219, kik közül azonban sokan betegség vagy hivatali
elfoglaltatás miatt nem jelentek meg, kettő pedig megholt. A' követekre nézve
azon czikk c) pontja azt mondja: „A' vármegyék és székely székek által vá-
lasztandó követekben köv. minőségek kívántatnak meg: hogy legyenek birtó-
kos nemesek, a' közigazgatásban szükséges ismeretekkel bírók. A' követek
számára nézve pedig az eddig fenállott szokás ezutánra is meg fog tartatni, mi-
szerint minden vármegyéből és székely székből az anya-széket a' fiuval egynek
számítva, úgy a' szász székekből is alkalmasság- és vallási különbségre tekin-
tettel levén, kettő választassék.“ Ezen minőségek mérlege rendszeren a' közbizo-
dalom, ezé pedig a' szózatok többsége. Régebben 's némely megyékben most
is, ki volt kövte, hogy a' két követ egy vallásu ne lehessen, ha van azon me-
gyében más vallási felekezethöl törvényszerű alkalmassággal bíró egyed; most
azonban több megye a' közbizodalom — kitüntető szabad választást ezzel sem ki-
vánta korlátozni. Vármegye van, a' magyarhoni részeket is ide számítva, 11. ma-
gyar vidék 2; székely szék 5; szászszék 9, szász vidék 2. Ezek a' keblökbe-
li várossal együtt képviselteknek. Szabad kir. város volt eddig 3. Az 1791: 61.
t. cz. értelmében a' sz. kir. városok sorába fölvették Erzsébet város és Szamo-
sujvár is. Az első az idézett t. czikkben foglalt föltételek eleget tevén ez
évben először küldötte követit országgyűlésre; Szamosujvár is megválasztotta
már biztosit, kik a' föltételek teljesülését eszközölve egyszersmind követi szé-
keiket foglalják el. Kiváltságos mezőváros van 13, kiváltságos helység 2; ezek-

ből magyar földön keblezett kir. vagy kiváltságos város van Erzsébet várossal
10; székely földön keblezett kir. és kiváltságos város, 's kiv. helység 9; tehát
a' magyar földi képviselők száma 46, a' székelyeké 28; a' szászoké 22. A'
képviselek összes száma 96. A' követek mindnyájan egyenlő szólási és sza-
vazási joggal bírnak. Első és második követ, mint Magyarországon, Erdély-
ben nincs. Az ülések a' Karok szerint vannak osztályozva. Asztal a' teremben
csak egy van. Ennek fejn ül, midőn a' kir. főkörmány jelen van, a' kormány-
széki elnök, 's asztal mellett a' kormányzéki tanácsosok. Ha a' kormány jelen
nincs, asztalfön ül az országos elnök, asztal mellett a' kir. tábla tagjai, kik
azonban, mihelyt a' főkörmány bejö, azonnal kijelölt helyöket foglalják el a'
kir. hivatalosak közt. Táblákkal kijelölt külön helyök van a' kir. hivatalosak-
nak, titoknokoknak, magyar, székely, szász és városi követeknek. A' novem-
ber 22kei országos ülésben a' bírák biztosak nevei kihirdetése után országos
elnök napirendre tűzé az első kir. előadás nyomán a' kir. főkörmányzó válasz-
tására teendő előkészületeket; de a' RR. mind a' természetes renddel, mind a'
Comp. Const. V. r. 18. ed. mal egyezőbbnek válték először a' választók névsor-
át megvizsgálni, így napi rendre tűzetett az országgyűlési névsor (Lajstrom) vizs-
gálata, mellyet a' Rdek előleges követi 's köz. nemzeti gyűléseikben tárgyalván,
nov. 25ken került országos ülésbe, de ekkor sem végezthetvén be fél-
ben maradt. E. H.

A' dec. 2kán tartatott országos ülésben, a' kir. főkörmányszék jelenlé-
tében véghezment a' főkörmányzó választás, 241 szózat közül többséget kap-
tak 's a' szerint a' négy bevett vallásuk közül a' törvényes hármasszamba be-
mentek köv. A' r. catholicusok közül: udv. tanácsos b. Jósika Sámuel 216.
nyug. főkorm. tanácsos gr. Bánffy József 171, kir. hivatalos Baresai János
149. A' reformatusok közül, országos elnök b. Kemény Ferencz ő exc. 194.
koronaőr gr. Teleki József ő exc. 167; korm. tanácsos gróf Degenfeld Otto
154. Ev. lutheranusok közül korm. tanácsos Konrád András 188, tart. fő-
biztos Bedeus József 187, korm. tanácsos ifj. b. Bruckental József 147. —
Unitariusok közül, korm. tanácsos Sala Mihály 197, kir. táblai ülnök Mau-
rer Károly 193, kir. táblai ülnök Szentiványi Dániel 187. E. H.

A u s z t r i a .

(Utasítás a' német szövetséghez tartozó ausztriai tartományok érsekei- 's püspökeihez a' vegyes házasságkötés ügyében.) O szentsége 16dik Gergely pápa a' német szövetséghez tartozó ausztriai tartományok érsekei- 's püspökeihez ma-
jus 22én 1841 kőv. utasítást intézett, melly miután sept. 3án 1841.
ő cs. 's ap. kir. Főlsége helybenhagyását (placetum) megnyerte,
a' hg-érseki megyé' clerusával tudomás és akortartás végett közölte-
ték. „Minthogy a' rom. pápának Istentől reabizott apost. tiszténél fogva köteles-
sége az egyházi tan sérthetlenségére 's a' fenytékre legbuzgóbban felügyel-
ni: nem lehet nem fájdalomosan éreznie 's fölötte rosszalnia mindazt, mi azok
valamiképeni veszélyeztetésére történék. Továbbá általányosan 's eléggé tud-
va van: mit tartott állandón az anyasz. ház a' kath. 's nemkath. közti házassá-
ságokról. Ez t. i. mindig tilalmasoknak 's alaposan veszélyeseknek tartá az illy
házasságokat, mind a' vallás-viszonyokbani vétkes közösség, mind a' kath.
fölt fenyegető elcsábítás veszélye, 's a' gyermekek rosz oktatása miatt. És
épen erre czéloznak a' legrégebb egyház-szabályok, mellyek azokat keményen
tiltják 's a' pápák újabb rendeletei, mellyek részletes fölfordását abban hagy-
hatjuk, mivel böven elégségesek azok, miket e' tárgyban a' jeles emlékezet-
ben levő 14dik Benedek pápa Lengyelország püspökeihez intézett levelében 's
a' „megyei zsinatról“ czimzett igen híres munkájában megirt. 'S ha az apostoli
szék ama' szabályok szigorúságán valamennyire lágitva, néha illy vegyes há-
zasságokat megengedett is, azt esupán fontos okokból 's nem örömet tette,
mindig nyilvánosan kikötvén az előre boesátandó alkalmas ovásokat (oppor-
tunis cautionibus): nemesak hogy a' kath. házastárs a' nemkatolikustól ne csá-
bítathassék el; sőt az magát kötelezettnek is tartsa imezt tévedéséből tehetsége
szerint visszatéríteni: hanem hogy az illy házasságból születendő mindkét nem-
beli gyermekek egyáltalán a' kath. religio szentségiben neveltessenek. Ezen
ovások valóban már a' természeti 's isteni törvényben alapulvák, mi ellen két-
ségkívül súlyosan vétkezik, ki magát vagy leendő magzatit elcsábítás veszé-
lyének vakmerően kiteszi.“ — Már pedig értésére esett nem olly régen ő szent-
ségének, 16dik Gergely pápának, hogy a' német szövetséghez tartozó ezen
megyékben általán lábra kapott azon visszaélés, miszerint kathol. és nemka-
tholikusok közti házasságok az anyasz. egyháztól adott minden fölmentés (dis-
pensatio) 's előleges, kellő biztosítékok nélkül kath. plébánosok által meg-
áldatnak és szent szertartásokkal megtiszteltetnek. Azért könnyen elgondol-
hatni, mily fájdalmat kellett e' miatt éreznie, kivált midőn látta, hogy ekkép
behozatik és szeltében elhatalmazottá lesz a' vegyes házasságok mindennemű
szabadsága, 's naponként mindinkább előmozdittatik a' leggyásosb vallási
közönyösség (indifferentismus) azon nagy bírodalom határai közt, melly ka-
tholicismusával annyira dicsekszik.“ „Nem is mulasztotta volna el legszentebb
tisztét, mellyet visel, ha erről előbb értesítették. Hallgatásának nem oka on-
nan is kitetszik, hogy legújabb időkben is vegyes házasságokra innen soha más-
kép pápai fölmentés nem adatott, mint a' kiszabott szükséges föltételek 's azon
rendszabályok meghagyása mellett, miket a' szent szék tisztéhez képest fön-
tartani szokott.“ „E' körülmények közt mindazáltal különös vigasztalására
szolgált ő szentségének egyszersmind megérteni azt, hogy ama' megyék leg-
több főpapjai legközelebb azez ügyben más országok számára kibocsátott apos-
toli nyilatkozatok által indittatva oda irányzák pásztori gondjaikat, hogy ezen,
az anyaszentegyház elvei- 's törvényeivel ellenkező szokást tehetségek szerint
eltöröljék. Ezek buzgóságát tehát méltókép megdicsérvén ő szentsége, nem
mulasztja el őket inteni, hogy folytonos buzgalommal a' kath. anyasz. ház tan-
ját 's fenytéket ezután is tartsák fön, szorgosan azon levén, hogy a' rosz szo-
kás újra ne éledjen föl, 's hol még fön van, annak csírája is irtassék ki vég-
képen.“ — „Azonban ő szentségének egyszersmind az ezen országok érsekeitől
hozza intézett irat következtiben, mellyben a' szent székől ez igen fontos ügy-
ben segítséget 's pártolást kérnek, érett megfontolás alá kellett vennie a' leg-

nagyobb nehézségeket és gátokat, mellyek az említett főpapokat 's az alájok vetett clerust szorongatják. Hogy tehát azon megyék, meunyre a' katholicismus másithatlan elvei engedik 's az apostoli hatalomtelj tenni képes, zavarodásukból kivéssenek, 's a' szorongatott főpapokon könnyítessék: azon türelem és okosság szerinti bánásmódot (tolerantiae prudentiaequae ratio) kívánta szem előtt tartatni 's ezen utasítás által kijelölni, mellyel az apostoli szék türelemmel szokott eltekinteni azon rosszak fölött (mala illa patienter solet dissimulare), mellyeknek vagy teljességgel nem vettethetik gát, vagy ha vettetik, gyászosabb bajoknak is könnyen tárt ajtó nyilhatik. — „Ha tehát az említett megyékben azon eset fordul elő, hogy a' lelkipásztoroknak kötelességük szerinti minden javaslata 's intése mellett valamely kath. férfiú vagy nő a' kívánt biztosítékok nélkül megmarad vegyes házasságra lépni akaró szándékában, 's a' dolog teljességgel nem hártathatik el a' religióra háramlandó nagyobb kár 's botrány veszélye nélkül; 's ha mutatkoznék, hogy illy házasságok, bármily nem szabadok 's tilalmazottak is azok, az anyaszentegyház hasznára 's közjóra szolgálódnak, ha azok inkább kath. plébánosok előtt történnek, mint nemkatholikus egyházszolgák (ministerek) előtt, kikhez a' felek egyébként könnyen folyamodhatnának: akkor a' kath. plébános vagy helyette más áldozópap illy házasságoknál csupa személyes jelenlétével (materiali tantum praesentia) minden egyházi szertartás mellőztével ott lehet, épen mintha csak alkalmas vagy is fölhatalmazott tanu (meri testis, ut ajunt, qualificati, seu auctorisabilis) tulajdonságban volna jelen; ugy hogy a' két fél megegyezténék meghallgatása után a' tettet, mint érvényesen véghezvittet, hivatalosan az összeadottak könyvébe jegyezheti. A' dolgok illy állásánál azonban a' fölebb említett főpapok és plébánosok nem kisebb, sőt megfeszített erővel oda munkálkodandnak, hogy a' hittől eltérés minden veszélye a' kath. részről lehetséggig távolíttassék el, hogy a' mindkét nemi leendő gyermekek kath. neveltetésére, a' mint csak lehet, előre gond fordíttassék, 's hogy a' kathol. rész azon kötelességére komolyan intessék, miszerint nemkatholikus házastársát lehetsége szerint megtéríteni tartozik, mi legalkalmasb lesz arra, hogy elkövetett vétkei bocsánatját Istentől könnyebben megnyerje (quod ad veniam peccatorum criminum facilius Deo obtinendam erit opportunissimum). — „Egyéb-iránt ő szentsége mélyen fájlalva, hogy illynemű engedvénynek kath. hitvallása által magát kitüntető statusnál kell alkalmazásba hozatnia, Jézus Krisztusnak, kinek képviselője a' földön, irgalma által egész lelkéből kéri a' püspököket, hogy végül is azt igyekezzenek illy fontos ügyben cselekedni, mit, a' sz. Lélek segítségével hívása után, e' célra valóban hasznosnak ítélendnek: egyszersmind pedig oda ügyeljenek, miszerint a' tilos vegyes házasságokra lépni kívánó személyek iránti efféle türelem által ne történjék, hogy a' kathol. népnél az illy házasságokat nem helyeslő egyházrendeleteknek, 's a' gyermekeit e' lélekvesztélyeztető házasságoktól megóni törekvő anyaszentegyház folytonfolyvásti gondoskodásának emléke csökkenést szenvedjen. Azért a' püspököknek és plébánosoknak kötelességükben fog állni, a' nyilvános és házi oktatásban hivaiknek ezután lángolóbb buzgósággal az e' házasságokat illető tanításokat 's törvényeket elejökbe terjeszteni, 's azok pontos megtartását szívökre kötni. Mind-ezeket kitünő jámborságuktól, hitüktől és szent Péter széke iránti tiszteletüktől legbizonyosabban várja is ő szentsége. Kelt Romában, a' majus 22kén 1841. Lambroschini bibornok s. k. — *E' pápai utasításból látni fogja a' lelkipásztorokó clerus, hogy a' vegyes házasságok egyházilag csak akkor adhatóknak össze, ha az utasításban kijelölt föltételek, kivált pedig a' mindkét nemi leendő gyermekeknek kath. hitbeni neveltetése biztosítva van. Ha a' jegyesek minden leendő gyermekeiknek kath. hitbeni neveltetését, mit saját aláírásukkal 's két tanúval szükség megerősíteni, megtagadják, akkor a' plébános vagy annak helyettese tartozik: 1.) A' kathol. menyasszonynak nyugalommal de alaposan, nyomosan és ismételve a' gyermekek nevelését illetőleg lelkiismeretes kötelessége iránt tanítást adni; neki megmutatni: hogy szent kötelessége gyermekeit azon religióban nevelni, mellyet igaznak tart és vall, hogy tehát nagy bünt követendene el Isten, saját meggőződése 's gyermekei átvessze ellen, ha veá állana, hogy azoknak csak egy része is más vallásban neveltesék, mellyet ő maga sem tart igaznak. Ha a' jegyesek minden ismételt előterjesztés mellett is megmaradnak határozatukban, nem biztosítan gyermekeiknek a' kathol. hitbeni neveltetését: nyilatkoztassa ki nekik a' plébános nyugalommal de komolyan, hogy házasságukat nem adhatja össze, mivel ez lelkiismerete ellen volna. Ha azt válaszolnák, hogy mind e' mellett is házasságra lépni akarnak, akkor tartozik: 2.) Ha minden bizonyítvány megran, ha más akadály nincs, 's ha a' menyasszony a' vallásban tökéletesen ki van oktata, a' hirdetésekét megtenni, 's nyugton elvárni: vajjon a' jegyesek határozatuknál megmaradnak-e? 3.) Ha a' jegyesek két tanú kíséretében hozzá jönének 's kívánják, hogy házassági nyilatkozatukat írja be: akkor ezen nyilatkozatot szobájában nyugton hallgassa meg, a' menyasszonynak pedig még egyszer szeliden 's komolyan jelentse ki, hogy kénytelen e' lépését vétkesnek 's Isten előtt felelősnek nyilvánítani 's azért rosszalni. Azután írja be a' jegyesek nevet, állapotját stb. A' rovat: „Copulans,“ mivel összeadás nem történik, üresen hagyatandó. A' plébános vagy annak helyettese csupa tanukép írja magát be a' bizonyosságokkal együtt ezek rovatjába, 's a' jegyzetben mellékelje oda: hogy ezen jegyesek... napján... esztendőben kijelentették, hogy egymás között házasságra lépnek. 4.) Ha ezen kijelentésről anyakönyvbéli bizonyítvány (Matrirkenschein) kívánatik, azt a' kör. példány szerint kell kiszolgáltatni: En alulirt bizonyítom, hogy N. N. előre bocsátott... hirdetés után... napon... esztendőben N.-ben lakozó N. N. plébános' és a' két tanu N. N. és N. N. jelenlétében kijelentették, hogy egymás*

között házasságra lépnek. 5.) Ha illy házasságból gyermekek születnek, azok a' kereszteltettek könyvébe mint házasságbeliek iktatandók. 6.) Ha valamely leendő vegyes házasságnál a' jegyesek különféle plébániákban laknak, 's azért hirdetési bizonyítványaik kell kiadatni: akkor azt szokott módon kell kiadni, de azon melléklettel, hogy valamennyi gyermeknek a' kath. hitbeni neveltetése biztosítva van — vagy biztosítva nincs, hogy a' másik plébános ne maradjon kétségben, 's a' törvényhez tarthassa magát. 7.) Azon esetekben, mellyekben összeadás nem történik, hanem a' plébános csak passive assistál, összeadási díj nem vétetik. Az ő szentsége által kiadott utasítást illető ezen végrehajtási szabályokat kötelesek a' lelkipásztor urak pontosan és lelkiismeretesen megtartani, és a' herceg-érseki kormány (Ordinariat) szüntogy számot tart a' lelkipásztorokó clerus lelkiismeretességére 's jámborságára, mint bölcsességére és szerénységére. Antal, hellenopolipüspök, és általános helyettes. Az érseki consistoriumból. Bécs, oct. 10kén 1841. Reichel Venczel, tiszteletbeli kanonok és cancellaria-kormányzó. — R. és Nev.

Spanyolország.

(Espartero Madridban nagy ünnepélyvel készülnek fogadni. Elegy.) Madrid nov. 19kén folyvást tökéletesen nyugott volt, ámbár a' rendgyűlölök mindent elkövetnek, mi által a' kormányzó távolléte alatt zavart vélnék gerjeszthetni. A' madridi hatóság nagy készüléteket tesz Espartero ünnepélyes elfogadtására, mi hihetőleg még novemberben fog megtörténni, mivel a' cortesnyitásnál személyesen kíván jelen lenni Espartero. — Irunban nov. 21kén nyiták meg a' vámvonalt, mi által a' gyarmati 's egyéb áruk bevitelére rögtön megszűnt. — A' barcelonai polg. hatóság elnöke mind azon tisztviselőnek, kiket a' megszökött radical junta letett, hivatalaik folytatását parancsolá. — Valencia és Barcelona annyira nyugott már, hogy Espartero alkalmasint nem is fogja e' két várost meglátogatni. — Zurbano szigorú parancsot kapott a' kormányzótól, minden további vérontás megszüntetésére. —

(A' cortes dec. 27ikére összehivatva. Elegy.) Madrid, nov. 20kán: „A' mai hivatalos lap kormányhatározatot közöl, melly szerint a' cortesülés december 27ikén fog megnyitani; a' parancsban megemlítették egyszersmind a' legújabb zendülésnek szerencsésen sikerült elnyomatása 's az országnak rendes állapotjába visszatérése. Ez ülések azonban nem fognak sokáig tartani, 's a' kormány viszonyai Krisztina királynéhoz egyik fő tárgyát képezendik a' vitatkozásnak, 's azon törvény, mellyel a' kormány a' helyhatóságok és tartományi küldöttségek hatalmát fékezni szándékozik, mellyek a' nép szabadsági fogalmival nem igen fognak összehangzani. — Espartero Saragossában nov. 19kén a' királyné születésnapja ünnepélyesítésére nagy hadiszemlért tartott. — Az országban veszélyesen elárgzott egyesületeit a' dolgozóknak a' kormány parancsával készül megsemmíteni. —

Anglia

(Számos előléptetés a' koronahg születése következtében. Elegy.) A' hivatalos udvari lap nov. 23kán rendkívüli függelékben közlé azon hadsergi és tengerészeti tisztek hoszsu névsorát, kik a' koronahg születése ünnepélyesítésére előléptettek; 200 őrnagy lett ez alkalommal alezredessé, 's e' roppant számot közelíti meg aránylag a' többi előléptetés is. — A' királyné az ország legnevezeteseb férfaiából választmányt alkotott a' szép művészetek emelésére az egyesült királyságban. Azon nyugtalanító hir, miszerint az egyik katonatanya-fölgyújtás végett kézi granátot dobtak az épületudvarába, oda módosul, hogy csak pajkoságbul dobtak oda egy röppentyűt, melly nagy zajt okozott ugyan, de semmi kárt nem tehetett. Egyébiránt a' kormány parancsot adott azon számos idegen megvizsgálására, kik minden oldalról Angliába sereglenek 's hihetőleg munkás részt vettek az utóbbi gyujtogatásokban. Irlandban most következett be azon időszak, mellyben O' Connell számára segélypénzt szoktak gyujtani politikai párthívei. E' körülményt hasznukra 's O' Connell boszantására fordítani akarván az orangisták, illy tart. falragaszt terjesztének el Dublinban: „Mansionlak, nov. 13kán. Miután én alulirt jelenleg első hivatalát birom az egyesült kir. 2dik városának, tehát sürgetőleg kérem az egész közönséget, hogy gyámolításomra minden alamizsnaadástól tartózkodjék jövő évig, mivel az illy segélyezés mostani fényes hivatalommal nem egyeznék meg. Reményem, hogy 8 milliónyi hazámiai ebben is követni fogják szíves barátjok tanácsát. O' Connell Dániel.“ E' esel nem kis kárt okozhatott volna O' Connellnek, de párthívei szerencsére még jó idején leszaggaták a' falragaszokat, 's így a' hires izgató ez évben is megkapja az irlandi nép szeretetsoldját, melly csupán Dublinban mintegy 30 ezer pgó forintot hozand be neki. — Nov. 14kén éjjel több hajótörés történt az angol partvidéken; az emberek mindazáltal nagyobb részint szárazra menekültek, kivéven egy nagy kereskedőhajót a' bridlingtoni öbölben, melly mindenestül elsüllyedt. —

Schweiz

(Népmozgás Genfben.) Bern, nov. 14. Darab idő óta mindenki Genfre függeszti figyelmét, hol az 1814ki alkotvány eddig minden zivatarban rendületlenül állott meg, most azonban aligha meg nem dől, mert a' nép javitást akar 's a' képviselői tanács 90 tagja aláirtával értesítvényt adott az országtanácshoz, mellyben azon kívánság fejeztetik ki, hogy a' két tanácsbul biztosság ünne össze, melly meghallván a' közvéleményt az alkotvány javításáról tanácskoznék. A' nép köv. pontokat kíván 1) választási rendszerjavítást hogy a' választási jog kiterjesztése által helyesebben képviseltesék a' megye. 2) mind a' két tanács tagjai számának kevesbitését, 3) a' törvényhozó test jobb elrendeztetését 's annak a' végrehajtó hatalomtul elválasztatását, 4) a' törvényhozó tanács tagjai hivatalviselésének megrövidítését 's nagyobb számban megujjittatását, 5) a' kezdeményi jog czélszerűbb megosztását a' két tanács közt, 6) a' kérelmi jog megismerését, 7) jó helyhatósági törvényt az egész megye, 's választott községi tanácsot a' város számára. Hogy eddigelé az ingerültség ki nem tört, nem annyiban a' kormány erejének, mint a' pártvezérek mérséklettségének tulajdoníthatni.